

Kretingos centrinės miesto dalies-Rotušės aikštės ir jos prieigų idėjos konkursas Devizas Laiko ženklai
AIŠKINAMASIS RAŠTAS

Centrinės miesto dalies Maketas

Prekybos, amatų paviljonai-buvusio kvartalo vizija Lauko kavinių , liaudies meistrų pastogės

Centrinės miesto dalies Maketas

Istorinės fotografijos -buvusių pastatų vizija

Muzikinis fontanas „Laiko tėkmė„buvusio užstatymo vizija Rotušės a. centre

**KRETINGOS CENTRINĖS MIESTO DALIES –
ROTUŠĖS AIKŠTĖS IR JOS PRIEIGŲ
SUTVARKYMO IDĖJOS KONKURSAS
DEVIZAS „LAIKO ŽENKLAI„
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

Lietuvos, kaip ir kitų šalių, neseniai išgyvenusius politinius pokyčius, kultūrinis gyvenimas ir gyvenimo būdai pastaruoju metu sparčiai kito ir tebekinta iki šiol. Tačiau platesniu mastu šie reiškiniai kol kas nėra diskutuojami kaip miesto reprezentacinės viešosios erdvės pritaikomi šiuolaikiniam gyvenimui konkrečioje vietoje, kur vyksta intensyviausia gyvenimo procesų apykaita, koncentruojasi ir įvairiausiai susiduria įvairių grupių nuomonės, gyvenimo būdai ir pasiūla. Projekto autoriai natūraliai kėlė sau uždavinius plačiau patyrinėti šiuos procesus ir pateikė sprendimo būdus tinkamai atskleisdami miesto meninio vaizdo kūrimo principus Kretingos Rotušės aikštės reprezentuojančius objektus jų kompoziciją, esamos informacijos sąveiką su vartotoju bei poveikį daromą jam.

Miesto meninį vaizdą formuoja daugelis faktorių. Istoriniai, socialiniai, urbanistiniai. Kadangi urbanistinis aspektas yra svarbiausias šiandien būtinas urbanistinės viešosios erdvės bei prieigų analizavimas ir kompleksinis erdvinės-planinės struktūros formavimas, išlaikant urbanistinio karkaso autentiškumą

Konkursiniu projektu siekiama pažvelgti į miesto istoriją, žvelgiant kaip ir kokiais būdais kultūriniai pokyčiai ir gyvenimo būdo įvairovė pasireiškia kultūros paveldo saugomų teritorijų urbanistinėje rekreacinio pobūdžio erdvėje. Urbanistinė erdvė šiuo atveju suprantama ne tik kaip dabar stabili, o kaip tąsi, nuolat kintanti, pilna atskirų ir persipinančių istorinių įvykių ir šalia-Rotušės aikštėje vykstančių reprezentacinių kultūrinių renginių.

Šiuo projektu norima paanalizuoti kaip esamos aikštės architektūra, jos mažosios formos, vartojimas, su ja susijusios oficialios istorijos ir asmeninės konotacijos teikia informaciją apie platesnius kultūrinius procesus kur mieste galima juos aptikti, kaip kultūrinės sistemos ir orientacijos pokyčiai įtakoja paties miesto pokyčius, kaip žmonės prisitaiko prie šių pokyčių ir kaip tai veikia architektūrą jos naudojimą, kiek miesto struktūroje pasireiškia dabartinė atminties ir kultūrinio paveldo interpretacija, kokie objektyvus veiksniai ir subjektyvus sprendimai įtakoja Rotušės aikštės-Kretingos urbanistinio paminklo erdvės formavimą.

**URBANISTINIO KARKASO AUTENTIŠKUMAS
Urbanistikos paminklo teritorijos esamos būklės analizė**

Rotušės aikštė yra pagrindinė viešoji visuomeninė erdvė Kretingos istorinio centro kultūros vertybė UV22. Šiai teritorijai galioja paminklosauginiai apribojimai. 2006-2007m. atlikti Kretingos istorinio centro urbanistinio karkaso tyrimai. Nustatyta, kad teritorijos urbanistinis karkasas: aikštė ir istorinių gatvių trasos ir jų gabaritai nuo 1995m. išliko nepakitę. Nustatyta, kad sunaikintas kvartalas prie Rotušės a. neatkurtas, šiaurinėje aikštės dalyje tebeliko skveras, aikštė tapo dvigubai didesnė. Specialiajame plane buvo siūloma atkurti gatvę, vedančią nuo aikštės link Akmenos upės tačiau kino teatro pastatas praplėstas link aikštės įrengiant prekybos centrą ir kol kas gatvės trasa visiškai uždaryta. Rotušės aikštėje įrengta šios parduotuvės automobilių stovėjimo aikštelė. Rekonstruotas pastatas greta Evangelikų-liuteronų bažnyčios greta santūrių formų bažnyčios atrodo per daug įmantrios architektūros. Neįgyvendintas siūlymas atstatyti Rotušės a. viduryje Rotušės pastatą. Neįgyvendintas siūlymas atstatyti senąją pranciškonų vienuolyno tvorą.

XVIIa. Suplanuoto Kretingos miesto centro urbanistinė struktūra šiuo metu yra pakitusi ir praradusi savo pradinę kompoziciją. Neliko aikštės centre rotušės pastato nei jos vietoje pastatytos cerkvės. Aikštės centre neliko būdingo Lietuvos miesteliams pastato savo autentišku tūriu formuojančio istorinio centro kompoziciją. Pastatai pastatyti neprisilaikant istorinės sklypų struktūros disonuoja su istorine urbanistine struktūra. Statant tipinius namus nepaisyta senųjų sklypo ribų. Vietoje 6-10 pastatyti 2 ar 4 pastatai aikštės išklotinėje suteikia jai skirtingą charakterį, kitą mastelį. Dalis pastatų fasadų prarado autentiškumą atrodo kaip pigios dekoracijos. Tai

sumenkino šių istorinių gatvių architektūrinę vertę. Rotušės aikštėje, Vytauto gatvėje, upės pakrantėje daug blogos būklės namų. Blogai tvarkomi ir dažomi pastatų fasadai, nepakeistos šiferinės stogų dangos, nepašalintos nereikalingos detalės. Reklamos ir informacijos priemonės neturi koordinuoto stiliaus. Daugiau dėmesio reiktų miesto dizaino elementams, mažosios architektūros formoms, miesto baldams, žaliajai architektūrai ir apšvietimui. Trūksta mieste monumentaliosios ir dekoratyvinės dailės kūrinių.

Aikštės pietinė dalis, buvusi turgavietė, imta tvarkyti 7 dešimtmetyje. Buvo nuardyti akmeniniai grindiniai, suformuotos 295 automobilių stovėjimo aikštelės, aikštės viduryje paliktas skverelis. Dauboje atlikti atlikti žvalgomieji archeologiniai tyrinėjimai.

2013m. patvirtintas Kretingos miesto centrinės dalies detalusis planas. Detaliojo plano rengimo metu buvo svarstomi įvairūs aikštės planavimo variantai, tame tarpe ir šiaurinio kvartalo atkūrimas ir požeminės automobilių saugyklos įrengimo po aikšte galimybė. Tačiau istorinio užstatymo atkūrimo ir požeminės aikštelės po Rotušės aikšte galimybės buvo atsisakyta.

Šiuo metu vyksta diskusija dėl automobilių stovėjimo aikštelės, kadangi miesto reprezentacinė aikštė tapo pagrindinė automobilių stovėjimo vieta.

URBANISTINĖS STRUKTŪROS IŠSAUGOJIMAS Planuojamos teritorijos tvarkymo sprendiniai

Parengtas Kretingos miesto centrinės dalies –Rotušės aikštės ir jos prieigų maketas su Rotušės pastato, kvartalo į šiaurę nuo Rotušės aikštės pastatų tūrių gabaritais. Manome, kad reiktų ateityje puoselėti reikšmingus siūlymus atkurti urbanistinio karkaso autentiškumą. Tam reiktų atlikti viso kvartalo istorinius archeologinius tyrimus ir konkurso būdu kompleksiskai spręsti projektavimo, statybos urbanistinius, meninio vaizdo formavimo klausimus

Konkursinio projekto tikslas sukurti Kretingos centrinės miesto dalies –Rotušės aikštės ir jos prieigų viziją, kuri atspindėtų šiandieninio gyvenimo realijas, poreikius, bei atspindėtų miesto savitumo įvaidį.

Pirmame planšete schemeje nagrinėjama miesto centrinės dalies planinė struktūra. Numatyta atkurti gatvę link Akmenos upės su atidengtu akmenų grindiniu . Šalia dalyje automobilių aikštelės pasiūlyta įrengti ūkininkų turgų su prekybos ir amatų paviljonais bei sezoninių lauko kavinių pastogėmis .Mažosios architektūros formos iš dalies sukurtų buvusio kvartalo užstatymo viziją.Taip pat būtina kompleksiškai tvarkyti Vytauto gatvės dangas , pastatų fasadus , apšvietimą, reklamos ir vizualinės informacijos priemonės . Prieš pradėdant pudruoti sužalotus autentiškus pastatus reikėtų nuprausti ir atstatyti detales pagal ikonografinę medžiagą. Pastatų tvarkymui , reklamai reikia rengti atskirus projektus. Kretingoje gyvena ir dirba talentingi tautodailininkai, kurie galėtų sukurti skulptūrinius akcentus pėsčiųjų gatvėje . Iš Vytauto gatvės link Vilniaus gatvės numatytas 150cm. pločio dviračių takas. Atnaujintos grindinio dangos galėtų būti granito arba senamiesčio plytelės. Naujai rengiamos lauko kavinės ant medinių grindų, žymėtų buvusio užstatymo posesijas. Prie J. K. Chodkevičiaus paminklo vizualiniam suvokimui išlaikomas pakankamas intervalas.

Skvere atstatomas papildomas pėsčiųjų takas Skvero centre , takų sankirtoje pasiūlytas skulptūrinis akcentas iš granito-Kretingos valdovų sostai su saulės laikrodžiu. Prie apvalaus stalo miesto vadovai galės diskutuoti su miesto bendruomene kur slypi laiko ženklų naratyvai.Kadangi mieste nėra daug dekoratyvinės dailės kūrinių, skvere galėtų būti tematinė skulptūrų ekspozicija po atviru dangumi simbolizuojanti labai svarbią Laiko sąvoką.

J. K. Chodkevičiaus g. prie statomos miesto bibliotekos siūloma atstatyti Šv. Florijono skulptūrą.

Paminklas šv. Florijonui Kretingoje stovėjo ties miesto ir vienuolyno riba: dab. J. K. Chodkevičiaus g., netoli dabartinio savivaldybės pastato, privačioje valdoje, tako, einančio [Kultūros centro](#) link, šiaurės vakarų pusėje. Takas liaudiškai buvo vadinamas „Plurijono taku“, tarpukariu pavadintas

Šiaurinėje skvero dalyje reikalui esant galima įrengti 100 vietų požeminę automobilių saugyklą. Siekiant šio tikslo būtų galima atlikti archeologinius tyrimus ir po to atsirastų galimybė

projektuoti šiaurinės tritorijos užstatymo poreikius. Skvero centrinė dalis išliktų nepakitusi, rekreacinio pobūdžio šalia visuomeninės –komercinės paskirties erdvės. Kadangi pagrindinę problemą dėl automobilių aikštelės stygiaus sudaro komercinio prekybos centro atsiradimas, todėl numatyta galimybė konkursiniame projekt įrengti požeminę arba antžemiminę automobilių stovėjimo aikštelę šalia savo pastato .

Kultūrinė vertė yra urbanistinė vertė. Rotušės a. centre buvo pastatyta miesto rotušė. Žinoma, kad ji buvo mūrinė dviejų aukštų, čerpėmis dengtu stogu, virš kurio buvo apskardintas bokštas su laikrodžiu ir varpu. Siekiant atkurti buvusio užstatymo vaizdą siūloma ant ištyrinėto grunto pastatyti ant 4 metalinių kolonų apšviestą bokštą su laikrodžiu, gali būti su varpu. Iš viršuje sumontuoto rezervuaro tekėtų vanduo iš grindinio kiltų įvairaus aukščio vandens srovės, ir sukurtų buvusio užstatymo įvaizdį.

Šalia Pranciškonų vienuolyno tvoros galėtu atsirasti skverelis su J. Pabrėžos rinktais augalais.

Buvusioje Vienuolyno g. ir Vytauto gatvėse atstatomos grindinio dangos, reklama

Rotušės aikštė turgaus dieną

